

Мраморният релеф с уникално изображение, открит в село Герман в края на 2014 г.

БОГ МИТРА ВЛЕЗЕ В МУЗЕЯ

28 януари 2015 г. Нов ценен експонат – мраморен релеф на бог Митра ще бъде част от предстоящата постоянна експозиция на Музея за история на София. Мраморната плоча е открита случайно в село Герман и е находка с важно научно значение. Тъй като релефът е намерен преизползван, а не в оригиналната си среда, датирането му е затруднено. Но може да се предположи, че е от около III век. Плочата не е запазена изцяло. Липсва горната част и вероятно счупването е станало още в древността. Преди няколко месеца добросъвестни хора са предали ценната находка.

**Д-р Тодор Чобанов, заместник-кмет на София, показва находката.
Снимки: BGNES**

Митра е древноарийски и древноирански бог на правото и съюзите, на светлината и космическия ред. Култът към бог Митра прониква в Древния Рим и е съществувал над 300 г. Разпространен е от Британия до Черно море и от реките Рейн до Нил. Бил е таен и свързан с войската.

Според д-р **Тодор Чобанов**, зам.-кметът на **София**, от началото на I век римляните пристигат по тези земи и създават ново селище – Сердика. Градът играе голяма военна, търговска и политическа роля, като функция на неговото стратегическо разположение между Изтока и Запада. Сердика има изключително интересен и необичайно богат религиозен живот. Като кръстопътен град, през който редовно преминават римски войски, тук започват да действат редица култове, някои от които са оставили значими следи. Учените смятат, че някои от тях са предшественици на християнството. Един от тези култове, популярен от I до IV век, е към бог Митра. Този култ е особено разпространен сред римските

войници и се определя като легионерска вяра. Практикуването ѝ е било безписмено и се е предавало в устно в специални училища наречени митреуми. Посветените са участвали в тайни ритуали. Част от церемониите са се правели в пещери, където посветеният е пренощувал и извършвал ритуали. Най-вероятно в околностите на днешна София имало такъв периферен обект, където са се извършвали част от мистериите и може би този изключително интересен паметник произлиза оттам.

В Сердика е известен е храм, датиран от края на III и началото на IV в. Той е бил с три успоредни помещения. Двете странични са по-къси и тесни, а южното е засводено. В северната част има полукръгъл басейн. На западната стена са локализирани две ниши, където обикновено е стоял култов релеф с изображение на бог Митра. В средната зала, покрай стените, има следи от подиуми. Липсва подземно помещение, което е типично за тези храмове.

В откритите досега изображения на бог Митра по света се показват три основни сцени – раждането му от скала, жертвоприношение и пир с бога на Слънцето. Релефът от Герман представя втората – божеството се подготвя да убие бик и да го принесе в жертва. С почитанието на слънчевия бог митраизмът се доближава до редица други соларни култове и там са допирателните с християнството. Митра е нещо като месианска фигура, той е човек, а не въплътения бог, който изминавайки дълга стълбица от събития, се превръща в божество, тоест движението е от човек към божество, едно развитие на духовната личност, разясни д-р Чобанов.

Директорът на ОКИ „Музей за история на София” д-р **Надежда Кирова** разказа, че релефът е бил на обществена площ, положен вместо стъпало и обърнат с изображението надолу. Хората явно са видели, че камъкът е обработен, решили са да го обърнат и така са открили, че върху него има изображение. Д-р Кирова каза още: „За нас е ясно, че е изобразен бог Митра в една от най-честите сцени, представящи живота му – „тавроктония” или жертвоприношение на бик, чрез

което се ражда новият живот. Митра е мистериален бог, свързан с мистериален култ, което означава таен култ.

В центъра на изображението върху мраморния релеф е бог Митра, поставен в кръгъл медальон. Той е притиснал бика и се готви да го принесе в жертва. От двете страни на бога има по една гола мъжка фигура – двамата факлоносци. Необичайно е, че те са голи. На известните досега изображения на тази сцена те са облечени. Под централната фигура има скорпион, змия, 3 жертвеника и куче, което се опитва да ухапе бика. Отдолу е изсечена седнала човешка фигура, а от двете страни – по една полегнала женска и мъжка фигура на речни божества.”

Находката е уникална и ще бъде част от експозицията на Музея за история на София. Аукциони продават по 1 милион евро подобни релефи, потвърди д-р Чобанов. Той не разкри подробности за хората, намерили релефа, но съобщи, че общината ги е възнаградила, както изисква законът.